

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်း
ကျမ်းဦးမှတ်ဖွယ်
နိဒါန်း

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အပေါင်းတို့၏ အမြင့်ဆုံး ရည်မှန်းချက် အမြတ်ဆုံးအဆင့် ဖြစ်သည့် နိဗ္ဗာန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယူဆပုံမှန်ကန်လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အရေးအကြီး ဆုံးအချက်ကို မှန်ကန်အောင် ယူဆရာရောက်လေတော့သည်။ နိဗ္ဗာန်ကိုယုံကြည် လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒကို လေးနက်စွာ ယုံကြည်ရာရောက်သည့်ပြင် နိဗ္ဗာန်ကိုမယုံကြည် လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒကိုပါ လေးနက်စွာ ယုံကြည်ရာ မရောက်နိုင်တော့ချေ။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် နိဗ္ဗာန်ကိုယုံကြည်လျှင် သစ္စာလေးပါးလုံးကိုပင် (ပထဝီများ အဖို့ အနုပောဓလောကီယ အသိမျိုးဖြင့်) ယုံကြည်ရာရောက်သည့်ပြင် နိဗ္ဗာန်ကို မယုံကြည်လျှင် သစ္စာလေးပါးလုံးကိုပါ မယုံကြည်ရာ ရောက်သောကြောင့် ပေတည်း။

ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့်အယူအဆ ကျနုမုန်ကန်မှုသည်လည်း မည်မျှ အရေးကြီးကြောင်း ထင်ရှားလှပါပေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမတညကျမ်းပြုဆရာ ပညာဝါတို့သည်လည်း နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျဉ်း သည့်အယူအဆ ကျနုမုန်ကန်စေရန် အရာဌာနအားလျော်စွာ အမျိုးမျိုးအပိုဖို့ နည်းမျိုးစုံအောင် ရေးသား ဖော်ပြတော်မူခဲ့ကြလေသည်။

[သို့ရာတွင် ယနေ့တိုင် ပရိယတ္တိဝိသုဒ္ဓိ တိပိဋက ပါရဂူ ဂန္ထနွယ်ဒီပနိဖြစ် တော်မူကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး အချင်းချင်းပင် အယူအဆ မတူမျှဘဲ ရှိနေကြလေ တော့သည်။]

ရွှေကျင်နိကာယ ရွှေကျင်သာသနာဂိုဏ်းကြီးကို အာဒိကမ္ဘီက ရှေးဦးစွာ တည်ဆောက်တော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်တော်မူသည့် ပဌမရွှေကျင်သာသနာ ပိုင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်လည်း ထိုသို့ နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အယူဝါဒ ကျနု မုန်ကန်စွာ သိနားလည်သူ အလွန်နည်းပါးကြသည်ကို သိတော်မူသဖြင့် သဒ္ဓယုတ္တိ အတ္တယုတ္တိ (သဘာဝယုတ္တိ အာဂမယုတ္တိ) နှစ်မျိုးလုံးပင် ညီအောင်ညီလျက် မိမိရရ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ကျနုမုန်ကန်စွာ သိနားလည်ကြစေရန် ကျမ်းဂန်များမှ နည်းမျိုးစုံလှန်ပြီးလျှင် ထက်သန်သည့်စေတနာဖြင့် ဤဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတ ဒီပနိကျမ်းကို ရေးသားတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ဘုရား ကြီး ကိုယ်တော်တိုင်—

ယခုအခါ ဗမ္မုဒိပိကျမ်းအလုံး၌ လူ့ဆရာရှင်ပါ ဂန္ထနွယ်အတန်အရာ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်တကွ “ နိဗ္ဗာန် ” အရာ “ နိဗ္ဗာတ ” အရာနှစ်ပါး တို့၌ လွန်စွာတွေ့ဝေကြသဖြင့် “ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် စကားသာရှိ၍ အသားထင်ရှားမရှိ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့လည်း ပျောက်၍ ပျောက်၍ အချည်းနီး ရောက်၍ ရောက်၍ ကုန်သွားလေတော့သည်သာ ” ဟု လွန်စွာ အဟော အပြော များကြသဖြင့် နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အထူး မသိနိုင်ကြသည့်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်ကို မြန်မြန်ကြီး ရလို့သူလူများ အလွန်ရှားပါးရုံမျှမက “ ယင်းသို့ အဘာဝ တူစွာ ရိက္ခာအဖြစ်သို့ ရောက်၍ သွားကြရသော နိဗ္ဗာန်ကို ငါတို့ မလိုချင် ” ဟု အတွင်ပြောကြား သော လူအချို့တို့အား၎င်း “ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ ရုပ်နာမ်ပျောက်ရုံ မျှမက အလုံးစုံ အစဉ်သန္တာန် ပျောက်သဖြင့် ဥစ္စိန္တဖြစ်၍ သွားလေ တော့သည် ” ဟု ဥစ္စေဒဝါဒမကင်းသည့် သို့လော သို့လော သံသယ မရှင်းနိုင်သူတို့အား၎င်း သနားချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုး—

ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန် အခြင်းအရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့ အခြင်းအရာကို ပြဆိုသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အလွန်ကွယ်ဝှက်သော အနက် အစိပယ်များကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ နေရာတကျ ထုတ်ဖော်ပြရသဖြင့် ပရိယတ္တိသာသနာတော်အကျိုး—

ယင်းသို့ နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူတို့၏ဂုဏ် အလုံးစုံကို အမှန် သိရသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် အားထုတ်ကြခြင်း ပဋိပတ္တိသာသနာ တော်အကျိုး—

ယင်းသို့ အားထုတ်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ ပေါများခြင်း ပဋိဝေဓ သာသနာတော်အကျိုးငှါ—

(၁) အလွန်နက်နဲသော “ နိဗ္ဗာန် ” (၂) အလွန်နက်နဲသည်ထက် နက်နဲသော “ ပရိနိဗ္ဗာတ ” နှစ်ပါးတို့ကို ပြဆိုဆုံးဖြတ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိအမည်ရှိသော—

စသည်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရကျမ်း၏အစိအစဉ်

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်းကို ရေးသားတော်မူရာဝယ် (၁) ပဏာမ ကဏ္ဍ (၂) သင်္ခေပကဏ္ဍ (၃) ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (၄) ကျမ်းပြီးအဆုံးနိဂုံးဆုတောင်း ခန်းဟူ၍ လေးခန်းခွဲကာ ရေးသားတော်မူလေသည်။

ထိုသို့ ရေးသားတော်မူရာဝယ် နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယခုဆရာ ယူဆကြောင်း အတွက် ခက်ခဲနက်နဲလှပုံကို သိသာစေရန်နှင့် ဉာဏ်ကစား နိုင်ကြစေရန် ဦးစွာ ပဌမ ပဏာမကဏ္ဍ၌ နိဗ္ဗာန်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့်ပုစ္ဆာပေါင်း ၄၂-ခုမျှ ထုတ်တော် မူခဲ့လေသည်။

ထို့နောက်မှ ထိုအမေးကြီးပေါင်း ၄၂-ခုတို့၏ အဖြေကို ဖြေကြားနိုင်ကြစေ ရန် သင်္ခေပကဏ္ဍ (အကျဉ်းဖော်ပြသည့်အပိုင်း) ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ (အကျယ်ဖော်ပြ သည့်အပိုင်း) ဟူ၍ အပိုင်းကြီး နှစ်ပိုင်းခွဲကာ ကိုယ်တော်တိုင် ရှင်းလင်း ဖွင့်ပြ တော်မူခဲ့လေသည်။

ဤ ၂-ပိုင်းတို့တွင် ပဌမပိုင်း သင်္ခေပကဏ္ဍ၌ အကျယ်မလိုက် အကျဉ်း ကြိုက်သူများအတွက် ရည်ရွယ်ရေးသားတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုသင်္ခေပကဏ္ဍ၌ ထုတ်ဆောင်စရာ အကိုးသာကေပါဠိများစွာ တို့ကို စုံလင်စွာ ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြတော်မူချေ။

ထုတ်ဆောင်၍ ပြသမျှ အကိုးသာကေပါဠိတို့ကိုလည်း အစ-အဆုံး ကုန်စင် အောင် မထုတ်ဆောင် မဖော်ပြဘဲ လိုရင်းအနည်းငယ်မျှကိုသာ ထုတ်ဆောင် ဖော်ပြတော်မူလေသည်။

ဗုတိယပိုင်း ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ၌ကား အကျဉ်းအမြောက်လောက်မျှနှင့် အားရ တင်းတိမ်ကျေနပ်မှုမရနိုင်ကြသည့် ကျမ်းတတ်ခေါင်ထိ ကဝိပါရင် ဉာဏ်ကြီးရှင် များအတွက် ရည်ရွယ်ရေးသားတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခန်း၌ကား ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့မှ ယထာရဟ လာ သော ကိုးကားစလောက် အထောက်သာကေ များစွာတို့ဖြင့် အကျယ်တဝင့် ရေးသား ဖော်ပြတော်မူလေသည်။

ဤသို့ အကျဉ်းအကျယ် နှစ်သွယ်ပိုင်းခြား ရေးသားတော်မူရာဝယ် အကျဉ်း ကို ပညာနုသူတို့အတွက် အကျယ်ကို ပညာရင့်သူတို့အတွက် ရည်ရွယ်တော် မူကြောင်းကိုလည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် မှာကြားတော်မူချက်များ ကို တွေ့ရသည်။

ဤအကြောင်းများကို ဤ “ သင်္ခေပကဏ္ဍ ” ၌— အကျယ်ဝိတ္ထာရသာကေပါဠိ အဋ္ဌကထာ များစွာတို့နှင့်တကွ ဆို၍ နေက ဉာဏ်ခြေမရ ပညာနုလှသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ နားလေး နားထွေးကြ မည် စိုးသောကြောင့် လိုရင်း လက်ဝါးကြီးအုပ် မှတ်နှင့်ကြစရာ စကား ပြင်သက်သက် ထုတ်ပြလိုက်သည်။

ပါဠိအနက်တို့နှင့်တကွ သာကေပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ အနု မရ လက်သန်း ကျမ်းများစွာတို့ကို ထုတ်ဆောင်၍ အထက် ဝိတ္ထာရကထာ သို့ရောက်မှ အလွန် ကျယ်ဝန်းစွာ ဆိုဦးလတံ။

ဤ “ သင်္ခေပကဏ္ဍ ” ၌ ပညာရင့်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ယုံကြည်ဘွယ် ရှိအောင် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာအသွယ်သွယ် ထုတ်ဆောင်၍ တကျမ်း နှင့်တကျမ်း နီးနှော၍ တကျမ်းတည်း၌သော်လည်း အထက်အောက် ပုဗ္ဗပဏနုသန္န နည်းတို့ဖြင့် ညှိနှိုင်းပြဆို၍နေခဲ့လျှင် ပညာငယ်သူ လူ ရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ နားမလည်နိုင် မမှတ်သားနိုင်ရုံမျှမက တာရှည် ကျမ်း ဆုံးအောင်မျှ မနာနိုင် မကြည့်ရှုနိုင်ဖြစ်လတံ။

၎င်းပညာငယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလွယ်တကူ မှတ်သားစရာ လက်ဝါးကြီး အုပ် အကျဉ်းသင်္ခေပမျှ ဆိုထားခဲ့လျှင်လည်း ကျမ်းဂန်တတ်သိ ကဝိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ ယုံကြည်နှစ်သက်ဘွယ် မဖြစ်လတံ။

ဤ အကြောင်း အရာများကို ဆင်ခြင်မိသဖြင့် အကျဉ်းကြိုက် အကျယ်ကြိုက် ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်မျိုးတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ဤ ဂမ္ဘီရာ- ဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်းဝယ် (၁) သင်္ခေပကဏ္ဍ (၂) ဝိတ္ထာရကဏ္ဍ အားဖြင့် နှစ်ပါးနှစ်ပုံ ရေးသားအပ်သတည်း။

[သင်္ခေပကဏ္ဍ မျက်နှာ ၅၁-စကားချပ်မှ]

ဤသို့ အကျဉ်းအကျယ် ၂-မျိုးတို့ဖြင့် အဆိုပါ ပြဿနာ ၄၂-ရပ်တို့၏ အဖြေကို သို့ ရေးသားတော်မူခြင်းဖြစ်သော်လည်း ပထမပုစ္ဆာ၏အဖြေ ဗုတိယ ပုစ္ဆာ၏အဖြေ စသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ဖြေဆိုရေးသားတော်မူပုံမျိုး မဟုတ် ချေ။ ဤ တကျမ်းလုံးကို ကုန်စင်ပြီးမြောက် သဘောပေါက်က အဆိုပါ ပြဿနာ တို့၏ အဖြေကို ဖြေနိုင်ရာပြီ-ဟူသော သဘောနှင့် ပုစ္ဆာတို့၏ အစဉ်ကို ငဲ့တော် မမူဘဲ ဆီလျော်ရာ စကားစပ်များဆိုသို့ စကားဦးတည်ကာ တည်ကာ ရေးသား တော်မူသွားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ထို့ကြောင့် အစနားရှိ ပြဿနာအတွက် ပြေလည်အောင် ဖြေကြားနိုင်ရန် သဘောကို အလယ်မှာမှဖြစ်စေ-အဆုံးမှာမှဖြစ်စေ တွေ့ရသည်လည်း ရှိ၏။ အဆုံးနားရှိ ပြဿနာအတွက် ပြေလည်အောင်ဖြေကြားနိုင်ရန် သဘောကို အစနားမှဖြစ်စေ အလယ်ဆီမှဖြစ်စေ တွေ့ရသည်လည်း ရှိ၏။

ထို့ပြင် ပြဿနာတခုအတွက် အစဉ်၎င်း၊ အလယ်ဉ်၎င်း၊ အဆုံးဉ်၎င်း အနံ့ အပြား တွေ့ရသည်လည်း ရှိ၏။

ထိုမျှမက ပြဿနာအချို့၏ အဖြေကို တိုက်ရိုက်ပြေလည်အောင် ရေးသား တော်မူချက်မျိုးကိုမတွေ့ရဘဲ အဖြေသဘော သက်ရောက်ရှိရှိသည့်အချက်များ ကိုလည်း တွေ့ရ၏။

ထိုမှတပါး ပြဿနာတရပ်၏အဖြေကို နှစ်နေရာ သုံးနေရာ ကြည့်ပါမှ ပြေ လည်သည်များကိုလည်း တွေ့ရ၏။

ထို့ပြင် လိုလားတော်မမူသည့် အချက်ကြီးများ (ဝါ-ပယ်တော်မူလိုသည့် အယူအဆကြီးများ) ကို ပယ်တော်မူရာ၌၎င်း ယူတော်မူလိုသည့် အချက်ကြီး များကို ပြသတော်မူရာ၌၎င်း ထင်ရှားသည်ထက် ထင်ရှား ခိုင်လုံသည်ထက် ခိုင်လုံစေရန် တနေရာတည်း၌ ဆင့်ကာ ဆင့်ကာ ရေးသား ဖော်ပြတော်မူပုံ များကို၎င်း တနေရာပြီး တနေရာ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ရေးသားဖော်ပြတော်မူပုံ များကို၎င်း တွေ့ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တော်တိုင် တောင်းပန်မှာကြားတော်မူပုံကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရ၏။

ဤ ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးနောက် အလျဉ်းကွယ် ပျောက်ပြတ်တောက် အချည်းနီး အဘာဝအဖြစ်သို့ ရောက်တော့သည် ဟု ဆရာကြီး ဆရာငယ် ကျမ်းတတ် ကျမ်းမတတ် အရပ်ရပ် တပြည်လုံး အယူဝါဒ ပြောကြ ဆိုကြသောအရာသည် မင်းအဆက်ဆက် ဆရာစဉ် ဆက် ရှေးပဝေဏီကြီး အထက်ကပင် များသောအားဖြင့် ဖြစ်၍လာ သောကြောင့်၎င်း ယင်းအရာနှင့် စပ်၍လာသော ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၏ အမှန်အကန် သိနိုင်ကြမည့်အရာ အလွန်ခက်ခဲသောကြောင့် ၎င်း ယင်း အရာနှင့်စပ်၍ စကားစပ်မိတိုင်း စပ်မိတိုင်း သာကေပါဠိ အတန်အရာဆိုဦးမှ သောတုဇနတို့ နှစ်မြို့နားလည်နိုင်ကြစရာ ရှိသည် ဖြစ်၍ ရှေးထုတ်ဆိုအုပ်ပြီးသော ပါဠိအဋ္ဌကထာ သာကေများကို ထပ်၍ ပြဆိုရသော အရာလည်း ရှိသည်။ ယင်းသို့ပြဆိုရာ ပညာရှိ အများ ယုံကြည်ဘွယ် ဖြစ်စေခြင်းငှါ အထူးထူးသော ဂန္ထနွယ်တို့နှင့် နီးနှော၍ပြဦးမှ ယုတ္တတရ ငွေတရဖြစ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် အထူးထူး သော ဂန္ထနွယ်တို့ကို ထုတ်ဆိုရာဝယ် ရှေးဆိုအုပ်ပြီးသည်ကို အထပ်ထပ် ဆို၍နေသကဲ့သို့ ထင်စရာ အောက်မေ့စရာ အရာများလည်း ရှိသည်။ ရှေး ဆိုအုပ်ခဲ့ပြီးသော စကား၏ အလွန် အဆက်ဝေး၍နေသောကြောင့် ထိုစကားကို သတိမရ မရှုမိကြသော သူတို့အား နားလည်စေလိုလှ၍ အချို့ အရာ၌ ထပ်မံပြဆိုရသော အရာလည်း စိုးစဉ်းရှိသည်။

ထို့ကြောင့် ယင်းသို့ ပုဒ်ရုတ္တိဒေါသ အရာထင်တိုင်း ထင်တိုင်း ပညာ ခေါင်ထိ သတိဝေပုလ္လ ကျမ်းတတ်သခင် ပညာရှင်တို့ “ ကရုဏာ ယေဝါ- ယံ ပရာဓော ” ဟု အဝေါသန ပြုတော်မူကြစေကုန်သတည်း။...လ....

[မျက်နှာ ၃၁၆]

ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရကျမ်းကြီး၏ အကျဉ်းချုပ် မှတ်ဖွယ်ကို ရေးသားရခြင်းအကြောင်း

ဆိုခဲ့သော အကြောင်းကြောင်းတို့ကြောင့် ပြဿနာ ၄၂-ရပ်တို့၏ အဖြေ အကျဉ်းချုပ်များကို ရေးသားခြင်းအားဖြင့် “ တချက်ခုတ်-နှစ်ချက်ပြတ် ” ဆို သကဲ့သို့ ဤ ကျမ်းတကျမ်းလုံး၏ ဆိုလိုရင်းကို စုံနှစ်တကျ ရေးသားပြဆိုရာ လည်း ရောက်နိုင်စရာရှိသည်ဟု သဘောရပေ၏။ ဤတွင်လည်း ဆရာတော် ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ဆိုင်ရာအခန်းကြီးများ၏ အဆုံးတို့၌ ထို အခန်း ပါသဘောအချုပ်တို့ကို ထိုက်သင့်သလောက် ရေးသားတော်မူခဲ့သည်မဟုတ် ပါလော့ ဟု မေးစရာရှိပေ၏။ မှန်ပေသည်။ ထိုသို့ရှိသော်လည်း ထိုသဘော အချုပ်တို့ကို ဖတ်ရှုရုံမျှနှင့် အဆိုပါ ပြဿနာ ၄၂-ရပ်တို့ကို ပြေလည်အောင် ဖြေကြားနိုင်ဘွယ်အကြောင်း မရှိသေးပုံကို တွေ့ရပြန်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ဤ ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရမဟာနိဗ္ဗာတဒီပနိကျမ်းကို ထက်အောက်စုန်ဆန် အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ကာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အာဘော် အတိုင်း—

- (၁) ခက်ခဲနက်နဲလှသော နိဗ္ဗာန်ပြဿနာတို့၏ အဖြေလည်းဖြစ်
- (၂) ဂမ္ဘီရာဂမ္ဘီရ မဟာနိဗ္ဗာတ ဒီပနိကျမ်း၏ ဆိုလိုရင်းလည်းဖြစ် ရလေအောင် “ အခြေခံပြဿနာ မေးခွန်း ၄၂-ခု၏ အဖြေကို ” အကျဉ်းချုပ် ရေးသား ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။